

Prima instanță: Judecătoria Ialoveni
Judecător: N.Toma
Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Craiu
L. Bulgac
A. Minciună

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

09 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadî, Tamara Chișca-Doneva
Ion Vîlcov, Vera Macinskaia

examinând recursul declarat de Barabaș Olga

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Barabaș Olga împotriva lui Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor, cu privire la evacuarea forțată din casa de locuit fără acordarea altui spațiu locativ,

cererea reconvențională a lui Ghimp Grigore împotriva Olgăi Barabaș cu privire la declararea nulă a certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea lui în calitate de moștenitor legal,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2013 și a hotărîrii Judecătoriei Ialoveni din 22 noiembrie 2012 prin care acțiunea inițială a fost admisă, iar acțiunea reconvențională respinsă și a, prin care apelul declarat de Ghimp Grigore a fost admis, iar hotărîrea primei instanțe casată,

A C O N S T A T A T :

La 03 august 2011, reclamanta Barabaș Olga, a înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva lui Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor cu privire la evacuarea forțată din casa de locuit fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea pretențiilor sale reclamanta a menționat că, este proprietara casei de locuit și a terenului aferent acestuia cu nr. cadastral 5529200088, situate în r. Ialoveni, s. Sociteni. Dreptul de proprietate l-a obținut în baza certificatelor de moștenitor legal nr. 8799 din 03.10.2007 și nr. 8801 din 03.10.2007, prin care aceasta a obținut moștenirea după decesul mamei sale Ghimp Liubovi. Pîrîții refuză să elibereze bunul imobil susmenționat.

Solicită reclamanta Barabaș Olga evacuarea pîrîților din casa de locuit situată în r. Ialoveni, s. Sociteni care îi aparține cu drept de proprietate.

Ghimp Grigore, în cadrul ședinței de judecată a depus cerere reconvențională prin care a solicitat declararea nulă a certificatului de moștenitor legal nr. 8799 din 03.10.2007 și a certificatului de moștenitor legal nr. 8801 din 03.10.2007 eliberate pe numele lui Barabaș Olga după decesul lui Ghimp Liubovi. De asemenea Ghimp Grigore a solicitat recunoașterea lui în calitate de moștenitor legal asupra averii decedatei.

În motivarea acțiunii sale, Ghimp Grigore a menționat că este feciorul decedatei Ghimp Liubovi, iar Barabaș Olga este sora lui. După decesul mamei sale Ghimp Liubovi din 13.01.2002, atît el cît și sora acestuia au locuit în aceeași casă părintească. Menționează Ghimp Grigore că pînă la adresarea Olgăi Barabaș în instanța de judecată, acesta nu a știut despre faptul că ea a obținut dreptul de proprietate prin moștenirea averii succesoriale rămasă după decesul mamei lor. Mai mult ca atît, consideră că Barabaș Olga l-ar fi dus în eroare, iar el a semnat cererea precum că îi permite reclamantei să folosească terenurile agricole care au rămas după decesul mamei sale, dar nu s-a refuzat asupra acestor terenuri și asupra casei de locuit. Consideră că ei au avut o înțelegere că vor locui în comun în casa părintească lăsată de părinți. Ulterior a aflat că, de fapt, a semnat o cerere prin care s-a refuzat de partea sa din averea succesorală rămasă după decesul mamei sale Ghimp Liubovi.

Solicită reclamantul Ghimp Gheorghe declararea nulă a certificatului de moștenitor legal nr. 8799 din 03.10.2007 și a certificatului de moștenitor legal nr. 8801 din 03.10.2007, eliberate pe numele Olgăi Barabaș după decesul lui Ghimp Liubovi, și recunoașterea lui în calitate de moștenitor legal asupra averii decedatei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ialoveni 22 noiembrie 2012, acțiunea inițială înaintată de către Barabaș Olga a fost admisă. S-a dispus evacuarea lui Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor din imobilul situat în s. Sociteni, r. Ialoveni, cu nr. cadastral 5529200088, fără acordarea altui spațiu locativ.

Acțiunea reconvențională depusă de către Ghimp Grigore cu privire la declararea nulă a certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea lui în calitate de moștenitor legal a fost respinsă ca neîntemeiată.

Concomitent s-a dispus încasarea în mod solidar din contul lui Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor în beneficiul Olgăi Barabaș a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2013, apelul depus de către Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor a fost admis. Hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 22 noiembrie 2012 a fost casată și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea inițială a Olgăi Barabaș cu privire la evacuare fără acordarea altui spațiu locativ a fost respinsă.

Acțiunea reconvențională înaintată de Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor a fost admisă parțial, s-a dispus anularea certificatelor de moștenitor legal eliberate pe numele Olgăi Barabaș asupra averii rămasă după decesul

lui Ghimp Liubovi. Acțiunea în partea ce ține de cerințele privind recunoașterea în calitate de moștenitor legal s-a încetat în temeiul art. 265 lit. a) CPC RM.

Invocând ilegalitatea acestei decizii, la 30 aprilie 2013 Barabaș Olga, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii Judecătorei Ialoveni din 22 noiembrie 2012.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a indicat că la emiterea deciziei instanței de apel nu s-au constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a fost aplicat o lege ce nu trebuia aplicată, fapt ce a dus la o concluzie eronată și neîntemeiată.

Copia motivată a deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa recurenteii la 08 aprilie 2013, iar recursul a fost declarat la 30 aprilie 2013, astfel, prin prisma art. 434 C.P.C., instanța de recurs constată că recursul este declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 16 aprilie 2002, în Biroul Notarului Privat „Galina Diaconu” s-a adresat recurenta Barabaș Olga care a solicitat deschiderea procedurii succesorale după decesul mamei sale Ghimp Liubovi, ce a avut în proprietatea sa o casă de locuit nr. cadastral 5529200088, cu teren aferent și terenuri agricole situate în r. Ialoveni, s. Sociteni. În cererea de acceptare a succesiunii Barabaș Olga a indicat toți moștenitorii mamei sale, inclusiv pe Ghimp Grigore.

Toți moștenitorii Ghimp Pantelemon, Ghimp Vasile, Ghimp Ilie au depus declarație personal de refuz asupra averii succesorale la data de 16 aprilie 2002 și la 18 aprilie 2002, inclusiv și Ghimp Grigore la 20 iunie 2002 (f.d. 34,35,36,37). Declarația de refuz asupra averii succesorale a lui Ghimp Grigore nu a fost scrisă din nume personal din motiv că acesta nu putea scri, iar la rugămintea lui declarația a fost scrisă de către o terță persoană, ulterior aceasta fiindu-i citită lui Ghimp Grigore în glas tare după care a și semnat-o personal. Declarația de refuz asupra averii succesorale din partea tuturor moștenitorilor a fost scrisă în favoarea Olgăi Barabaș fapt menționat expres în fiecare act de refuz în parte.

Ulterior pe perioada dintre 20 iunie 2002 - 02 octombrie 2007, nimeni dintre moștenitori nu s-au mai adresat la Biroul Notarului Privat „Galina Diaconu”, în vederea cotelor succesorale. La data de 03 octombrie 2007 Barabaș Olga s-a adresat în vederea obținerii certificatelor de moștenitor legal eliberate pe casa de locuit, terenul aferent casei și asupra terenurilor agricole, toate situate în r. Ialoveni, s. Sociteni.

Studiind materialele dosarului, Completul colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de fond

corect a considerat că la eliberarea certificatelor de moștenitor legal nr. 8799 din 03 octombrie 2007 și nr. 8801 din 03 octombrie 2007 pe numele Olgă Barabaș după decesul lui Liubovi Ghimp, au fost respectate toate prevederile legale, iar în declarațiile susținute de către Ghimp Grigore nu au fost aduse careva probe ce ar confirma veridicitatea celor menționate cu privire la inducerea în eroare a sa de către recurenta Barabaș Olga.

În susținerea celor invocate, Completul colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că certificatele de moștenitor legal au fost eliberate în temeiul prevederilor art. 566 și 585 a Codul Civil redacția veche, deoarece la momentul decesului lui Ghimp Liubovi – 03 ianuarie 2002, erau în vigoare prevederile Codului Civil din 1964.

În circumstanțele invocate, și ținând cont de relațiile juridice care și sunt obiectul acțiunii propriu zise, sunt reglementate prin normele Codului Civil în redacția veche, iar întemeierea juridică a prevederilor cererii reconvenționale a lui Ghimp Grigore nu corespund exigențelor legii deoarece se solicită aplicarea prevederilor Codului Civil redacția nouă din 12 iunie 2003.

Potrivit art. 58 Codul Civil al Republicii Moldova (în redacția legii din 1964) convenția încheiată de un cetățean care, deși are capacitatea de exercițiu, se afla în momentul încheierii ei într-o stare ce nu-i permitea să înțeleagă însemnătatea faptelor sale sau să le dirijeze, poate fi declarată nulă de către instanța judecătorească în urma unei acțiuni a acestui cetățean.

În conformitate cu art. 59 Codul Civil al Republicii Moldova (în redacția veche din 1964), convenția încheiată datorită unei erori, care are o însemnătate esențială, poate fi declarată nulă în urma unei acțiuni făcute de către partea care a acționat sub înrîurirea erorii.

Astfel, aceste prevederi legale stabilesc circumstanțele care duc la nulitatea actului juridic diferite după conținutul său, deoarece natura stării în care se afla persoana în aceste cazuri este diferită. Faptul aflării la momentul încheierii actului juridic într-o stare ce nu-i permitea să înțeleagă însemnătatea faptelor sale sau să nu-și poată dirija acțiunile este o reprezentare greșită, deoarece din declarațiile susținute de către intimatul Ghimp Grigore nu reiese că acesta este analfabet sau că este în imposibilitate de a-și dirija anumite acțiuni. Mai mult de cât atât, în susținerea celor invocate de către acesta apare o contradictorialitate de idei care se suprapun una cu alta, deoarece în unul din motivele pur declarative în acțiunea reconvențională susținută în fața instanței acesta a menționat este analfabet și nu știe să scrie și să citească, fapt ce confirmă că el nu putea să știe de conținutul cererii depuse la notar,(f.d.14), iar ulterior, un alt motiv invocat a fost aflarea acestuia în stare de ebrietate, fapt ce a dus la neputința acestuia de a îndeplini declarația și de a înțelege conținutul acesteia (f.d.147).

Nu poate fi reținut de către Complet nici argumentul inducerii în eroare a lui Ghimp Grigore precum că ar fi semnat refuzul de la întreaga avere succesorală rămasă după decesul mamei sale, din simplu motiv a-l falsei închipuiri că semnează refuzul de la terenurile agricole nu și de la casă și terenul aferent acestuia. Prin

urmare, se constată că potrivit materialelor cauzei rezultă că semnînd refuzul la data de 20 iunie 2002 Ghimp Grigore ştia că refuză de la terenurile agricole, rămase după decesul mamei sale Ghimp Liubovi.

Toate acestea fiind menţionate, Completul colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie, reţine că argumentele invocate de către Ghimp Grigore nu sunt clare, convingătoare şi probate, deoarece practica judiciară privitoare la aplicarea art. 58 şi art. 59 Codul civil al Republicii Moldova (în redacţia Legii 1964), cît şi practica judiciară privind aplicarea normelor similare din Codul Civil al Republicii Moldova (în redacţia Legii din 2003), stabilesc clar că circumstanţele invocate : aflarea la momentul încheierii actului juridic (convenţie) într-o stare ce nu-i permite să înţeleagă însemnătatea faptelor sale sau să le dirijeze, precum şi faptul că partea care a acţionat la încheierea actului juridic (convenţiei) sub înrîurirea erorii, urmează a fi stabilită în baza probelor examinate în cadrul şedinţei de judecată, probe ce pot fi dobîndite în modul prevăzut de legislaţie şi constatate prin mijloace de probaţie legală.

Ghimp Grigore nu a prezentat instanţei de judecată careva probe care ar fi confirmat circumstanţele invocate, iar art. 118 Codul de procedură civilă stabileşte expres că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor. Astfel instanţa de recurs reţine că instanţa de apel la examinarea apelului a interpretat eronat legea, bazîndu-se la adoptarea deciziei doar pe probe pur declarative nu şi probate, fapt ce expres contravine art. 118 Codul de procedură civilă.

În argumentarea celor invocate de recurenta Barabaş Olga, vin şi declaraţiile oferite de Notarul Privat „Galina Diaconu” anexate la procesul-verbal al şedinţei de judecată, care a confirmat faptul refuzului lui Ghimp Grigore asupra cotei-părţi din averea succesorală, prezentînd suplimentar originalul registrului de înregistrare a dosarelor de moştenire pe anul 2002 şi opisul de evidenţă a procedurilor succesoriale pe anul 2002 (f.d.127-143).

În atare ordine de idei, Completul colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că nu există careva temeiuri de fapt şi de drept care ar putea duce la admiterea cererii reconvenţionale depuse de Ghimp Grigore, şi din aceste considerente acţiunea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 376 al. (1) Codul Civil dacă dreptul de proprietate este încălcat în alt mod de cît prin uzurpare sau privare ilicită de posesiune, proprietarul poate cere autorului încetarea încălcării.

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că, concluzia primei instanţe privind admiterea acţiunii înaintate de Barabaş Olga, este justă, ea avînd la bază cumulumul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea corectă şi obiectivă, corespunzătoare cerinţelor art. 130 C.P.C.. Instanţa de fond a verificat cu minuţiozitate toate argumentele invocate de către reclamantă, expunîndu-se în actele emise pe marginea fiecărui argument, astfel, adoptînd o hotărîre legală şi întemeiată.

Instanța de fond, corect a respins argumentele invocate de Ghimp Grigore cu privire la recunoașterea nulă a certificatelor de moștenitor legal, întrucât sunt bazate doar pe probe pur declarative nu și probate.

Totodată, instanța de recurs menționează că, prima instanță corect a dispus încasarea din contul lui Ghimp Grigore și a membrilor familiei acestuia în mod solidar a cheltuielilor de judecată în mărime de 150 lei. (f.d.155).

În concluzie, Colegiul judiciar al Curții supreme de Justiție menționează că, prima instanță, în urma admiterii integrale a acțiunii înaintate de către Barabaș Olga, a adoptat o hotărâre legală și întemeiată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Barabaș Olga și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de Barabaș Olga.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2013 și se menține hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 22 noiembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Barabaș Olga împotriva lui Ghimp Grigore, Ghimp Valentina, Ghimp Igor și Ghimp Victor, cu privire la evacuarea forțată din casa de locuit, cererea reconvențională a lui Ghimp Grigore împotriva Olgăi Barabaș cu privire la recunoașterea nulă a certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea lui în calitate de moștenitor legal.

Decizia este irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței, judecătorul

/Semnătura/ Iulia Sîrcu

Judecătorii

/Semnătura/ Valentina Clevadi

/Semnătura/ Tamara Chișca-Doneva

/Semnătura/ Ion Vîlcov

/Semnătura/ Vera Macinskaia

Copia corespunde originalului

Judecător:

Vera Macinskaia